

GYÓGYSZERÉSZI HETILAP

ALAPITOTTA: SCHÉDY SANDOR 1862. ÉVBEN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
negyedévre 10 pengő
Egyes szám 80 fillér
Megjelenik minden 3-ik vasárnap.

Szerkeszti:
KORITSÁNSZKY OTTÓ

Szerkesztőség:
VI., Hegedüs Sándor ucca 17. sz.
Telefon: Teréz 153-77.
Kiadóhivatal: VIII. Rökk Szilárd u. 31
Telefon: J 14-00.

A kuruzslás és a gyógyszerészek.

Irta: **Bársony Elemér** gyógyszerész, volt népjóléti miniszter.

Az Országos Orvos Szövetség már régebben kidolgozott egy törvényjavaslat-tervezetet „a kuruzslásról és meggátlásáról”. A szövetség most megsürgette az illetékes minisztériumban e tervezet letárgyalását, melynek 2. szakasza azt mondja:

„Az a gyógyszerész, aki másként, mint szabályszerűen kiállított orvosi vagy állatorvosi írásbeli rendelet alapján kiad betegségek gyógyítására szolgáló anyagokat, vagy változtat az orvosi vagy állatorvosi rendelésen anélkül, hogy ehhez a rendelő orvos vagy állatorvos hozzájárulását megnyerte volna, a kuruzslás vétségét követi el. Büntetése négy hónapi fogház, visszaesés esetén nyolc, illetve egy évi fogház.”

Vitán felül áll, hogy a kuruzslás meggátlása igen fontos közegészségügyi érdek. Nemcsak joga, hanem kötelessége is tehát a közegészségügyi szolgálatot teljesítő és ellenőrző faktoroknak felvenni ellene a harcot. E küzdelem a gyógyszerészeket a multban is a jog, a törvény és a közegészségügy érdekeiért harcra szállók soraiban találta, ott vannak ma, és egészen biztos, hogy ott lesznek a jövőben is.

Éppen ezért, mielőtt magával a kérdéssel foglalkoznék, kategórikusan tiltakozom az ellen, hogy az Országos Orvos Szövetség tervezete a kuruzslással kapcsolatban kimondottan a gyógyszerészek ellen kodifikáljon paragrafusokat. Ennek az a színezete, mintha az 1876. évi közegészségi törvény rendelkezésén felül külön kellene védekezni éppen a gyógyszerészek kuruzslása ellen. Eltekintve attól, hogy e bántó meggondolatlanság alkalmas annak az összhangnak megbontására, amit nagy közegészségügyi érdekek miatt az orvosi és gyógyszerészi kar között állandóan ápolni kellene, egyúttal a megbélyegzés látszatával is hat, ami ellen tiltakozó szavunkat természetesen fel kell emelnünk.

A különböző bűnözések ellen minden nép védekezésének egyik legfontosabb alapja a törvény megtorló ereje. A törvény pedig társadalmi osztály és rangra való tekintet nélkül mindenkire nézve egyformán kötelező és min-

denkinek egyformán szól. Fogalmazásuk tehát mindég általánosságban történik. Az 1908. évi XXXVI. tc. 50. szakasza például azt mondja, hogy: „csalást követ el, aki azon célból, hogy magának vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, valakit fondorlaltal tévedésbe ejt... stb.”. Nem nevez meg tehát, mint ahogy nem is nevezhet meg egy-egy társadalmi osztályt, ami egyenesen azt jelentené, hogy az a társadalmi osztály különösképen alkalmas az említett bűncselekmény elkövetésére. Érthető tehát, hogy amikor nem kimondottan a gyógyszerészeti működés szabályozására vonatkozó törvény vagy rendelet keretén belül, hanem egy bűncselekménnyel kapcsolatban van a gyógyszerészi kar külön kiemelve, csak az önértékes visszautasítás álláspontjára helyezkedhetünk.

Már most rátérhetek arra, hogy a törvénytervezet elolvasása óta nem tudok megszabadulni attól a gondolattól, hogy itt a kuruzslás elleni védekezés mellett tulajdonképpen a gyógyszerészek egzisztenciája elleni támadásról van szó. A kuruzslás elleni védekezést ugyanis teljes mértékben biztosítja egyrészt az 1876. évi XIV. tc. 52. szakasza, másrészt az 1879. évi XL. tc. 92. szakasza. Az első azt mondja, hogy: „orvosi gyakorlatra nem jogosított egyéneknek betegeket keresetképpen gyógykezeltetni és díjazás mellett gyógyszereket rendelni tilos”, míg a második a gyógyszereladást szabályozza, amikor megállapítja, hogy pénzbírsággal, sőt visszaesés esetén egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki szabályszerű jogosítvány nélkül gyógyszert beteg részére árul vagy elad. E két törvény alapján nem lett volna szükség tehát új tervezetre, hisz e két törvény világosan szabályozza a kérdést. Legfeljebb a pénzbüntetés és a szabadságvesztés idejének fokozása lehetett volna a feladat. És különösen nem lett volna szükség a gyógyszerészi kar külön pelengésre állítására, amikor éppen ellene nincsenek adatok s amikor a gyógyszerészi karnek eminens érdeke is a kuruzslás lehető meggátlása.

Nézzük meg, mik a kuruzslásnak ma dívó

Husvétii locsoló-üvegek már most megrendelhetők

GRÜNFELD ÁRMIN

üvegnagykereskedőnél, X., Mázsa u. 19. Tel.: J. 112-23. és J. 36-78.

típusos esetei. Röviden meghatározva az úgynevezett füveket áruló javasasszonyok, a delejezők, masszírozók működése, az ujságok orvosi tanácsadó rovatai, a különböző laikusok által készített és orvosságoknak nevezett készítmények hirdetői, terjesztői, bizonyos fogtechnikusi körök jogosulatlan gyógykezelései s ezekhez sorozhatjuk még azokat a tömegesen megjelenő és hirdetett könyveket, amelyek sub tituló felvilágosítás és oktatás, kimondottan a laikusok számára vannak írva, azok között vannak terjesztve, megadva számukra azt a lehetőséget, hogy az orvos és gyógyszerész megkerülésével kezeljék magukat. Látható tehát, hogy a gyógyszerész itt sehol sem szerepel. Sőt ha mélyére néziünk a dolgoknak, inkább az orvost találjuk meg náha mint olyat, aki közegészségüggyellenes és kuruzslásszerű működést fejt ki. Az úgynevezett delejezők mellett orvosokat láttunk, mint akik bizonyos védelmet jelentettek e kuruzslóknak; a fogtechnikus szabálytalan működésének leplezésére orvosok adták oda nevüket; a lapok orvosi tanácsadóit sem gyógyszerészek vezetik.

Természetes, hogy ebből semmi konzekvenciát sem vonok le az orvosi karra. Az a pár tucat megtévedt és orvosi címét bérbeadó ember még csak árnyat sem boríthat a nagyszerű magyar orvosi karra és az orvosi hivatás fenségére. Csak azért említettem ezt meg, mert keresem, hogy amikor a gyógyszerésztől távol állók kuruzsolnak, akkor az orvos-szövetségnek miért az a legnagyobb gondja, hogy a gyógyszerészek ellen védekezzenek.

Azt hiszem, jó nyomon járok, amikor megállapítom, hogy e 2. szakasznak legelső sorban igen súlyos gazdasági okai vannak. Az általános gazdasági depresszió alaposan lecsökkentette az orvosi jövedelmeket s ezt akarja most az orvos-szövetség a kuruzslás elleni védekezéssel egy kalap alatt, — de teljesen rossz nyomon járva — korrigálni. Sőt tovább megy és egy törvénytervezet egyetlen paragrafusával nemcsak a gyógyszerészek egzisztenciáját akarja tönkretenni, hanem egyszerűen nullifikálni akarja az 1876. évi XIV. tc. XVI. fejezetének alapvető rendelkezéseit és vezérlő gondolatát.

Az orvos-szövetség törvénytervezetének vonatkozó paragrafusa ugyanis azt mondja, hogy *kuruzslást követ el az a gyógyszerész is,*

aki másként, mint orvosi írásbeli rendelet alapján kiad betegnek gyógyításra szolgáló anyagokat. Ez pedig azt jelentené, hogy megszűnne a kézi eladás, a különböző különlegesség kiadása, megszűnne a gyógyszerész közegészségügyi jelentőségének nagy része s a gyógyszerésztárat lesúlyeszténé az orvosok rabszolgáivá s a pipereüzletek nivójára.

Nem az első próbálkozása ez bizonyos köröknek. Hiába intézkedik az 1894. évi 111.005. sz. belügyminiszteri körrendelet, mely ezt a kérdést teljesen szabályozza; hiába jelenti ki Ring Lajos és társai aradi gyógyszerészek közös beadványára az 1900. évi 121.375. számú B. M. leirat, hogy az 1894. évi 111.005. sz. B. M. körrendelet pótló magyarázatára nincs szükség, mert ebben világosan benne van a gyógyszerészek kézi eladási joga; hiába állapítja meg az 1902. évi 3474. sz. B. M. rendelet, hogy kereszttel jelzett gyógyszeralkatrészeket tartalmazó gyártmány orvosi vény nélküli árusítása kihágást képez, ami azt is jelenti, hogy kereszttel nem jelzett gyógyszer szabadon árusítható, hiába jelenik meg a Büntető Jog Tára XVIII. évf. 304. lapján a döntvény, hogy gyógyszerész orvosi rendelés nélkül eladható gyógyszert kiszolgáltathat, ez a próbálkozás újra és újra felveti a fejét. Igaz, hogy csak egyesek által, s nem súlyos tekintélyű orvosi testület határozott formájú törvényjavaslat-tervezetében.

Az orvos-szövetség azt mondja, hogy Magyarországon az elhaltak nagy százaléka nem részesült orvosi kezelésben. Oka ennek szerinte a kuruzslás; hogy orvosok helyett kuruzslók kezébe került a beteg.

Azt hiszem, téved az orvos-szövetség. A valódi ok inkább az, hogy éppen a gazdasági helyzet miatt a betegek nagy része nem gyógyíttatja magát. A magyar ember, különösen a magyar paraszt, a régi jó világban sem szaladt rögtön orvoshoz. Amikor azután törvényes rendelkezést hoztak és büntették a hozzátartozókat, ha orvos nélkül halt meg valakijük, akkor ezért és legtöbbször csakis ezért hívtak orvost az utolsó pillanatban.

Ma is ez a helyzet, de súlyosabb formában. Ma először kenyér kell, azután házbér és még sok más minden s csak azután orvos. Sok százezer ember jár az országban nagy fájdalommal, súlyos betegségének tudatában, a

INSULIN Allen, Gans, Leo, Lilly, Welcome, állandóan frissen érkezik
Török J. rt.-hoz Budapest, Király ucca 12.

35 év óta bevált szer köhögés ellen a **RÉTHY-féle PEMETEFŰ CUKORKA**

pusztulás megérzésének rettenetességével szembe mehet orvoshoz, mert nincs miből.

Mit tesz tehát. Ugynevezett háziszerekkel, közismert gyógyszerekkel gyógyítja magát. Meghűl, vesz aspirint; megdagad az arc, vesz zsálya teát; elrontotta a gyomrát, fedőt melegít és hashajtót szed. Tudja, hogy jobb lenne orvost hívni, de nem telik s így filléres dolgokkal tódozza-fódozza az egészségét.

Kérdem, jobb lenne-e a közegészségügy, ha a nem kereszties szerek kézi-eladási kiszolgáltatásától eltiltanák a gyógyszerészt? A legnagyobb tévedés azt hinni, hogy ennek nyomán többen mennének orvoshoz. A következmény az lenne, hogy még az ilyen gyógyítást is abba hagynák, mert az orvos igénybevételéhez nem tiltó rendelkezések, hanem jövedelem és egy kis fölös pénz kell.

Nagyon helyes, ha az orvosi kar küzd a kuruzslás és a kuruzslók ellen. Hűségesebb bajtársaira talál itt a gyógyszerészekben, akiknek az lenne az érdekük, hogy minél több receptet készítsenek, mert az igazi, megélhetést biztosító jövedelmük a gyógyszerkészítés munkadíjaiban van.

E harcot azonban nem lehet megindítani a természetes fegyvertárs súlyos megbántásával s az egzisztenciája ellen intézett támadással. És nem azzal a rabulisztikával, amely kuruzslásnak akarja minősíteni mindazt, amit eddig törvényes alapon, sőt törvény parancsára végzett a gyógyszerész. Hisz ezzel az elgondolással és erővel egy lépéssel tovább is lehetne menni s kuruzslásnak lehetne minősíteni a beteg részéről azt, ha hideglelése ellen ágyba bújzik, ha vérző ujját bekötözi és nyelvét fájós fogára szorítja — orvosi rendelés nélkül. Tudom, hogy ez elgondolás a dolog ad absurdum-ig való vivése, de higgye el az orvosi kar, nem ríkítöbb óhaj, mint a törvénytervezetnek a gyógyszerészekre vonatkozó része.

Én tehát, bár az idézett tervezet 2. szakaszát súlyosan bántónak tartom, éppen abszurditása miatt nagyon komolyan nem veszem. Ez azonban nem jelenti azt, hogy e próbálkozással nem kell már most erélyesen szembe szállni. Az orvos-szövetség nagy tekintélye kell, hogy kellő óvatosságra intsen. S ha a terv abszurditásán felül van még valami, ami megnyugtat, ez egyszerűen az, hogy e kérdés általános kari érdekét érint s így a Magyarországi Gyógyszerész-Egyesület fogja ebben az ellenlépéseket megtenni. Itt pedig van céltudatos vezetés, tekintély és a karnak a személyi érdekeken felülemelkedő önzetlen szeretete.

A gyógyszerészek szociális intézményei.

Irta: *Löcherer Tamás*, budapesti gyógyszerértárlatulajdonos.

A mai idők szociális haladása szükségessé teszi minden pálya részére, hogy szociális intézményeit felállítsa. A gyógyszerészek mindezüdig e téren semmit se mutattak fel, pedig a külföldi kapitalisták már kialakult felfogása szerint semmi se biztosítja jobban a tőke biztonságát és nyugodt munkáját, mint ezen intézmények minél jobb és tökéletesebb megvalósítása, minthogy levezetik a szociális nyugtalanságot, elégedetlenséget és csökkentik a tőke ellen irányuló propagandát.

A tervek már nálunk is készen vannak; a bizottságok rég megalakultak, de a tárgyalásnál tovább nem jutottak. A gyógyszerészi kar második esztendeje tárgyalja a korpótlékos fizetőpénztár tervét, megállapodásra jutnia azonban, a kialakult ellenvélemények és aggodalmak miatt, még mindig nem sikerült. Nem a felállítás szükségessége kérdéses, csupán a kivitel, a fizetési skála és a fegyelmi jogkör az, ami a munka befejezését megakasztja.

A kivitel tekintetében fél megoldásokba nem szabad belemennünk és lehetetlen elképzelni is másként, minthogy a pénztári tagság kötelező és az egész országra kiterjedt legyen, mert működésének csak Budapestre vagy csak segéddel működő gyógyszerértárlakra való korlátozása esetén nem válthatja be a hozzá fűzött reményeket és csak a pénztár módosítását eredményezné már 2—3 év múlva.

A fizetési osztályok felállítása már nehezebb kérdés, mert a matematikai jelentés alapfizetéseit az alkalmazotti kar kifogásolta és választmányának határozata 20—25%, fizetési osztályonként fokozatosan csökkenő, emelkedést kíván, mely a pénztár terhet évenként 284.132 pengővel emelné fel. Az alsó öt osztályba tartozók (1—17 évi szolgálati idővel rendelkezők) ezidőszertint tényleg nagyobb javadalmazást élveznek a tervezetnél s így kívánságuk, bizonyos fokig, jogosnak is látszik; azonban a teher oly nagy, hogy fedezéséről igen nehéz volna gondoskodni. Az általuk javasolt emelések, melyek a célt szolgálják, igen magasak s ettől eltekintve, lehetetlen is az első és a második osztályba tartozó legkisebb forgalmú gyógyszerértárlaknak terheit emelni. Kívánságukat tehát, a megegyezés érdekében, redukálni szükséges annál is inkább, mert tulajdonosi körökben szóba került, hogy vajjon az 1925. évben megállapított fizetések és járulékok megfelelnek-e a mai tényleges helyzetnek, mikor, köztudomás